Mishnah *Berakhot, chapter 2*

משנה ברכות פרק ב

א הָיָה קוֹרֵא בַתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמִּקְרָא, אִם כִּוֵּן לִבּוֹ, יָצָא. וְאִם לָאו, לֹא יָצָא. בַּפְּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכָּבוֹד וּמֵשִׁיב, וּבָאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמֵשִׁיב, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בָּאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה, וּמֵשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, בַּפְּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, וּמֵשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל אָדָם: **ב** אֵלּוּ הֵן בֵּין הַפְּרָקִים, בֵּין בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה לִשְׁנִיָּה, בֵּין שְׁנִיָּה לִשְׁמַע, וּבֵין שְׁמַע לִוְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, בֵּין וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ לְוַיֹּאמֶר, בֵּין וַיֹּאמֶר לֶאֱמֶת וְיַצִּיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בֵּין וַיֹּאמֶר לֶאֱמֶת

(1) If one was reading in the Torah [the section of the *shema*] when the time for its recital arrived, if he had the intention [of reciting the *shema*] he has performed his obligation and if [he did] not [have the intention] he has not [fulfilled his obligation]. In the breaks [between the sections] one may give a greeting out of respect [e.g., to his father or teacher] and return a greeting; in the middle [of a section] one may give a greeting out of fear [to a person he fears will harm him if he does not greet him] and return it; the opinion of Rabbi Meir. Rabbi Yehudah says: In the middle, one may give a greeting out of fear and return it out of respect; during the breaks, one may give a greeting out of respect and return a greeting to anyone.

(2) The breaks are as follows: Between the first blessing *yotseir hameorot* and the second *ahavah rabbah*, between the second *haboheir beamo Yisrael beahavah* and *shema*, between *shema* and *v'hayah im shamoa*, between *v'hayah im shamoa*, and *vayomer* and between *vayomer* and *emet v'yatziv*. Rabbi Yehudah says, Between *vayomer* and *emet v'yatziv* one should not interrupt. Rabbi Yehoshua

רבנו עובדיה מברטנורא

א היה קורא בתורה. פרשת קריאת שמע: **והגיע זמן.** קריאת שמע: **אם כיון לבו יצא.** לדברי האומר מצות צריכות כוונה, צריך לפרש אם כיון לבו שיהא מתכוין לצאת ידי חובתו. והאומר מצות אין צריכות כוונה, מפרש אם כיון לבו לקרות כנקודתן וכהלכתן, לאפוקי קורא להגיה שאינו קורא התיבות כנקודתן, אלא קורא ככתיבתן כדי להבין בחסרות ויתרות, דבקריאה כזו לא יצא. ואנן קיימא לן כמאן דאמר מצות צריכות כוונה: **בפרקים.** לקמן במתניתין מפרש מה הם הפרקים: **שואל מפני הכבוד.** שואל בשלום אדם נכבד שראוי להקדים לו שלום, כגון אביו או רבו או שגדול ממנו בחכמה: **ומשיב.** ואין צריך לומר שמשיב להם שלום אם הקדימו לו: **ובאמצע.** הפרק: **שואל מפני היראה.** אדם שהוא ירא מפניו שמא יהרגהו, ואין צריך לומר שמשיב לו שלום, אבל מפני הכבוד לא: **רבי יהודה אומר באמצע.** הפרק שואל בשלום מי שהוא ירא ממנו, ומשיב שלום למי שמוטל עליו לכבדו: **ומשיב שלום לכל אדם.** שהקדים לו שלום. והלכה כר׳ יהודה. ובכל מקום שאסור להפסיק כך אסור לדבר בלשון הקודש כמו בשאר לשונות: **ב בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק.** דכתיב

וְיַצִּיב לֹא יַפְסִיק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה, לָמָּה קָדְמָה שְׁמַע לִוְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, (אֶלָּא כְּדֵי) שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם תְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ יְקַבֵּל עָלָיו עֹל מִצְוֹת. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ לְוַיֹּאמֶר, שֶׁוְּהָיָה אִם שָׁמֹעַ נוֹהֵג בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, וַיֹּאמֶר אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּיּוֹם (בִּלְבָד): ג הַקּוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, יָצָא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לֹא יָצָא. קָרָא וְלֹא דִקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יָצָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יָצָא. הַקּוֹרֵא לְמַפְרֵעַ, לֹא יָצָא. קָרָא וְטָעָה,

ben Korha said, Why was the section of *shema* placed before that of *v'hayah im shamoa*? So that one should first accept upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven [by proclaiming *shema* — the unity of God] and then take upon himself the yoke of the commandments [by saying, *v'hayah im shamoa*— "If you shall diligently hearken to all My commandments"]. Why does the section of *v'hayah im shamoa* come before that of *vayomer*? Because [the section] *v'hayah im shamoa* applies both to the day and to the night [because it mentions all the commandments], while [the section] *vayomer* applies only to the day [because it mentions only the commandment of *tzitzit*, which is not obligatory during the night].

(3) If one recites the *shema* without hearing what he says, he has performed his obligation. Rabbi Yose says, He has not fulfilled his obligation. If he recites it without pronouncing the letters correctly: Rabbi Yose says, he has fulfilled his obligation; [but] Rabbi Yehudah says, He has not fulfilled his obligation. If he recites it backwards [i.e., he recites the verses in the wrong order], he has not fulfilled his obligation. If he recites it and makes a mistake, he goes back to the

רבנו עובדיה מברטנורא

(ירמיה י) וה׳ אלהים אמת, הלכך אין מפסיקין בין ה׳ אלהיכם לאמת וכן הלכה: **והיה אם שמוע נוהג בין ביום בין בלילה.** דכתיב בה (דברים יא) ולמדתם אותם את בניכם, ותלמוד תורה נוהג בין ביום ובין בלילה: **ויאמר אינו נוהג אלא ביום.** דאית ביה פרשת ציצית שאינה נוהגת בלילה, דכתיב (במדבר טו) וראיתם אותו: **ג רבי יוסי אומר לא יצא.** דכתיב שמע, השמע לאזנך מה שאתה מוציא מפיך ותנא קמא סבר, שמע בכל לשון שאתה שומע. והלכה כתנא קמא: **ולא דקדק באותיותיה.** להוציאן בשפתיו יפה. בשתי תיבות שהתיבה השניה מתחלת באות שהתיבה הראשונה נגמרת, כגון על לבבך, עשב בשדך, ואבדתם מהרה, אם אינו נותן ריוח ביניהם להפרידם, נמצא קורא אותם שתי אותיות כאות אחת: **רבי יוסי אומר יצא.** והלכה כרבי יוסי. מיהו לכתחילה צריך לדקדק באותיותיה. וכן יזהר שלא יניח הנד, ולא יניד הנח. ולא ירפה החזק, ולא יחזק הרפה. וצריך להתיז זיי״ן של תזכרו שלא יהא נראה כאומר תשכרו בשי״ן, כלומר כדי שתרבו שכר, שהרי אין ראוי לשמש את הרב על מנת לקבל פרס: **הקורא למפרע.** הקדים פסוק שלישי לשני, ושני לראשון, וכיוצא בזה: **לא יצא.** דכתיב: והיו הדברים, בהוייתן יהיו, כלומר כמו שהן סדורין בתורה. ומיהו אם הקדים פרשת

יַחֲזֹר לִמְקוֹם שֶׁטָּעָה: **ד** הָאֻמָּנִין קוֹרִין בְּרֹאשׁ הָאִילָן אוֹ בְּרֹאשׁ הַנִּדְבָּךְ, מַה שֶּׁאֵינָן רַשָּׁאִין לַעֲשׂוֹת כֵּן בַּתְּפִלָּה: **ה** חָתָן פָּטוּר מִקְּרִיאַת שְׁמַע בְּלַיְלָה הָרִאשׁוֹן עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, אִם לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁקָּרָא בְּלַיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁנָּשָׂא. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו, (לֹא) לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁחָתָן פָּטוּר מִקְּרִיאַת שְׁמַע (בְּלַיְלָה הָרִאשׁוֹן). אָמַר לָהֶם, אֵינִי שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת שָׁמַיִם אֲפִלּוּ שָׁעָה אֶחָת: **ו** רָחַץ בְּלַיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁמֵּתָה אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו, (לֹא) לִמַּדְתָּנוּ,

place where he made the mistake.

(4) Workmen may recite [the *shema*] on the top of a tree or on the top of scaffolding, something they are not allowed to do in the case of the *tefillah* [i.e., *shemoneh esreh*].

(5) A bridegroom [who married a virgin] is exempt from the recital of the *shema* from the first night [i.e., from Wednesday night; since, virgins were married on Wednesday night] until the end of the Sabbath, if he has not consummated the marriage. It happened that when Rabban Gamliel married he recited the *shema* on the first night. So his disciples said to him, "Our master, have you not taught us that a bridegroom is exempt from the recital of the *shema*?" He replied to them, "I will not listen to you to remove from myself the Kingship of Heaven even for a moment."

(6) [Rabban Gamliel] bathed on the first night after the death of his wife. His disciples said to him, "Have you not taught us, our master, that a mourner is

רבנו עובדיה מברטנורא

ויאמר לפרשת והיה אם שמוע, ופרשת והיה אם שמוע לשמע, נראה דאין זה חשוב למפרע ויצא, שהרי אינן סדורות זו לאחר זו בתורה: **יחזור למקום שטעה.** אם בין פרק לפרק טעה, שאינו יודע באיזה פרק הפסיק ולראש איזה פרק יחזור, חוזר להפסק ראשון, שהוא והיה אם שמוע. והרמב"ם אומר שהוא ואהבת את ה', ואם באמצע הפרק פסק, שיודע הפרק שפסק בו, אבל אינו יודע באיזה מקום מאותו פרק פסק, חוזר לראש אותו הפרק. היה קורא וכתבתם, ואינו יודע אם הוא בוכתבתם של שמע או בוכתבתם של והיה אם שמוע, חוזר לוכתבתם של שמע ואם נסתפק לאחר שהתחיל למען ירבו, אינו חוזר, שעל הרגל לשונו הוא הולך: **ד נדבך.** שורה של בנין אבנים. כמו נדבכין די אבן גלל בעזרא ואף על גב דמסתפי דלמא נפלי ולא מצו מכווני, לא הצריכום חכמים לרדת, דקריאת שמע לא בעי כוונה אלא פסוק ראשון בלבד: **מה שאינן רשאין לעשות כן בתפלה.** דצלותא רחמי היא ובעי כוונה, הלכך יורדין למטה ומתפללין: **ה חתן.** שנשא בתולה: **פטור מק"ש לילה ראשונה.** משום דטריד שמא לא ימצאנה בתולה. ואני שמעתי שמתירא שמא יעשה כרות שפכה בבעילתו. וטרדא דמצוה היא, ורחמנא אמר ובלכתך בדרך, בלכת דידך הוא דמחייבת, הא דמצוה פטירת: **אם לא עשה מעשה.** אם לא בעל עד מוצאי שבת, שהם ארבעה לילות, טריד. ומשם ואילך לבו גס בה ותו לא טריד, ואע"פ שלא עשה מעשה חייב בק"ש: **ו רחץ בלילה הראשון שמתה אשתו.** ואע"פ שאבל אסור ברחיצה: **אסטניס אני.** קר ומצונן. לשון צינה, ואיכא צערא אם לא

רַבֵּנוּ, שֶׁאָבֵל אָסוּר לִרְחֹץ. אָמַר לָהֶם, אֵינִי כִּשְׁאָר כָּל אָדָם, אִסְטְנִיס אָנִי: **ז** וּכְשֶׁמֵּת טָבִי עַבְדּוֹ, קִבֵּל עָלָיו תַּנְחוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו, (לֹא) לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁאֵין מְקַבְּלִין תַּנְחוּמִין עַל הָעֲבָדִים. אָמַר לָהֶם, אֵין טָבִי עַבְדִּי כִּשְׁאָר כָּל הָעֲבָדִים, כָּשֵׁר הָיָה: **ח** חָתָן אִם רָצָה לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, קוֹרֵא. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָל הָרוֹצֶה לִטֹּל אֶת הַשֵּׁם יִטֹּל:

forbidden to bathe?" He replied to them, "I am not like other men, being very delicate."

(7) When Tavi his slave died, he accepted condolences for him. His disciples said to him, "Have you not taught us, our master, that condolences are not accepted for slaves?" He replied to them, "My slave Tavi was not like other slaves; he was a good man."

(8) If a bridegroom desires to recite the *shema* on the first night, he may do so. Rabban Shimon ben Gamliel says, Not everyone who desires to assume the name [i.e., call himself a scholar] may do so [rather, he should not recite the *shema*].

רבנו עובדיה מברטנורא

היה רוחץ. ואין אסור בימי אבלו אלא רחיצה של תענוג: **ח לא כל הרוצה ליטול את השם יטול.** אם לא הוחזק חכם ופרוש בשאר דברים, אין זה אלא גאוה, שמראה בעצמו שיכול לכוין לבו. ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל. וחזינן לקצת מרבותינו דאמרי דהאידנא כל אדם יקרא ק״ש בלילה הראשון, שכיון שבדורות הללו אין מכוונים כל כך בשאר ימים, אם לא יקרא בלילה ראשון מחזי יותר כיוהרא, שמראה עצמו שהוא מכוין בכל שעה, אלא השתא משום דטריד במצוה: